

امام حسین

کلیدواژه: امام حسین (علیه‌السلام)، قیام، دین، اسلام راستین، اسلام اموی.

برسش: چرا اگر امام حسین (علیه‌السلام) قیام نمی‌کرد، اسلام از بین می‌رفت و بالاخره مردم نماز و روزه خود را می‌خواندند، حج می‌رفتند و ظاهرشان که خوب بود، تازه بعد از قیام امام حسین و سرنگونی یزید باز افراد ستمگر دیگری که به قدرت رسیدند، ائمه ما را به شهادت رساندند پس اوضاع خیلی فرق نکرد؟

پاسخ: امام قیام خونین خویش را در چنان جامعه‌ای ضروری می‌دانست که در خطبه آن حضرت علل قیام مشخص شده و حضرت بارها تکرار نموده که من برای اصلاح در دین جدم که از سوی بنی‌امیه منحرف شده و اخلاق مردم را نیز به فساد کشیده است، قیام می‌کنم.

فهرست مندرجات

- ۱ - علل پیدایش حوادث
- ۲ - عمل به محتوای دین
- ۳ - نتایج قیام امام حسین
 - ۳.۱ - رسوا کردن بنی‌امیه
 - ۳.۲ - زنده کردن ارزش‌ها
 - ۳.۳ - بهترین الگو برای آزادگان
 - ۳.۴ - تمایز اسلام واقعی از اموی
 - ۳.۵ - زنده کردن امامت
- ۴ - وظایف ائمه
- ۵ - تفاوت عبادات ائمه با خلفا
- ۶ - حدیثی از امام علی
- ۷ - منابعی برای مطالعه بیشتر
- ۸ - پانویس
- ۹ - منبع

علل پیدایش حوادث

هر حادثه‌ای که رخ می‌دهد درباره آن باید به دو نکته توجه داشت:

۱. علت پیدایش و به وجود آمدن آن - مثلاً علل پیدایش انقلاب‌ها.
۲. پی‌آمد و نتایج آثار حوادث اجتماعی، بلکه تمام حوادث چون در جهان هستی هیچ چیزی به وجود نمی‌آید، مگر اینکه دارای علل و نتایج بوده باشد.

عمل به محتوای دین

درباره انقلاب امام حسین (علیه‌السلام) به علل آن با استناد به سخنان گهربار آن حضرت اشاره مختصر شد. پس از این مرحله باید به پی‌آمد و آثار به وجود آمده از این قیام توجه کنیم.

در ابتدا لازم است که متذکر شویم که دین اسلام تنها در انجام فرائضی چون نماز و حج و روزه خلاصه نمی‌شود و کسی که مسلمانی را منحصر در این فرائض بداند، از نگرش روایات اسلامی و پیشوایان دینی نمی‌تواند ادعای مسلمانی کند. مسلمانی یعنی عمل به محتوای کامل دین، نماز و روزه‌ای که نتواند در انسان تحول درونی و غیرت دینی و شجاعت ایجاد کند نه به درد دنیا و نه به درد آخرت می‌خورد، اسوه و الگوی ما در اسلام واقعی و ایمان واقعی [رسول خدا] پیامبر اکرم]] و امیرمؤمنان و سایر ائمه هستند، مگر پیامبر اکرم فقط نماز می‌خواند و روزه می‌گرفت و حج به جای آورد، اگر سیره آن حضرت را مطالعه کنید (ورود به مدینه و تأسیس حکومت) [۱] حقیقت برای شما روشن خواهد شد که اسلام منحصر در اعمال خشک و خالی نیست و نمازی که اسلام از مؤمن می‌خواهد، نماز واقعی است و آن نماز براساس قرآن این نماز است: «**بِإِنِّ الصَّلَاةَ تَهَيُّ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ**» [۲]
نماز باید انسان را از ارتکاب تمام بدی‌ها و منکرات باز دارد و اگر کسی مدعی نماز خواندن است و پس از نماز مرتکب جرم و معاصی و انواع گناهان می‌شود، در حقیقت نماز نخوانده است، نماز و حجتی که زندگی و رفتار انسان را تحت تأثیر قرار ندهد، اعمال ظاهری است. خوارج مگر نماز نمی‌خواندند که علی آنها را از دم تیغ عدالت گذراند، [۳] [۴] منافقین زمان پیامبر که قرآن درباره آنها در سوره منافقین سخن گفته در نماز جماعت پیامبر حاضر می‌شدند؛ اما نماز آنها نتیجه کاربردی نداشت؛ لذا قرآن به صراحت آنها را طرد می‌کند. [۵]

نتایج قیام امام حسین

پی‌آمدهای قیام امام حسین بدین شرح است:

← رسوا کردن بنی‌امیه

رسوا نمودن حکومتگران و روشننگری مردم و شناساندن چهره واقعی بنی‌امیه که حکومت آنها از اول نامشروع و مخالف سیره پیامبر بود؛ چنان‌که برخی مورخان نوشته‌اند که پس از نهضت عاشورا عموم مردم یزید را مورد لعن و ناسزا قرار دادند و به او عیب گرفته و از او روی گرداندند. [۶] بنابراین مشروعیت مردمی حکومت بنی‌امیه نیز به زیر سؤال رفت؛ لذا یزید پس از وقوف از خطر این مسئله عبدالله را محکوم به انجام این عمل نموده و او را سرزنش کرد. [۷] [۸] [۹]

← زنده کردن ارزش‌ها

زنده نمودن برخی ارزش‌ها مانند **قیام** و شهادت در مقابل حکومت جائران و مستکبران. مردم **حجاز** در دوره خفغان و سپاه **معاویه** و عمال او هرگز تصور غلبه بر این جوّ و فضای سیاسی حاکم را نداشتند و از **ترس** و هراس هرگز در **فکر** قیام بر علیه این دستگاه را نداشتند؛ به طوری که او به راحتی **خلافت** را تبدیل به سلطنت مروّتی نمود و به زور برای فرزند فاسقش **بیعت** گرفت. امام با قیام خود ارزش شهادت را **احیا** کرد و **شجاعت** قیام و مبارزه و **آزادگی** را به مردم معاصر خود و نسل‌های بعدی درس داد و آموخت، [۱۰] [۱۱] امام معیار ارزش‌ها را مطرح نمود و به جامعه **حیات** داد.

← بهترین الگو برای آزادگان

قیام **عاشورا** بهترین الگویی برای آزادگان **جهان** شد که پس از این نهضت تمام حکومت‌های ستم‌کاران شکننده شد. با اینکه سرکوب و **قتل** در رأس کار بنی‌امیه و بنی‌عباس بود، ولی مردم از **مرگ** بیم نداشتند و قیام می‌نمودند که پس از **قیام امام حسین**، **قیام توابین**، **قیام مختار** و قیام‌های دیگر در نواحی مختلف جامعه اسلامی که از عناصر و شخصیت‌های برجسته‌ای که از **صحابه** بزرگ بودند، رهبری این قیامت‌ها را بر عهده داشتند؛ مانند **سلیمان بن صرد** ... [۱۲] [۱۳] **عبدالله عقیق ازدی** بدون هیچ ترسی بر یزید اعتراض، و از او **اظهار تنفر** کرد. [۱۴] تمام قیام‌های سرزمین‌های اسلامی پس از نهضت عاشورا به گونه‌ای از این نهضت اقتباس الگو داشتند و به ارزش‌های مکتب پایبند بودند؛ نمونه ملموس و محسوس آن قیام **امام خمینی (رحمة‌الله‌علیه)** و انقلاب اسلامی است که در جریان آن قرار دارید و می‌دانید که شهدای **جنگ تحمیلی** با استناد به کدام مکتب از جان خویش در راه **دفاع** از **استقلال** و هویت **ایران اسلامی** گذشتند و در پانزده خرداد ۴۲ مردم با استناد به چه ارزش‌هایی در مقابل رژیم **طاغوت** در برابر گلوله‌های آتشین جان‌فشانی کردند.

← نمای اسلام واقعی از اموی

امام با نهضت سرخ خویش **اسلام** اصیل مجدّی (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) را با اسلام اموی، عباسی و آمریکایی از هم جدا کرد و تا هستی برقرار است، **حق** و **باطل** را از هم تمایز نمود. بنی‌امیه به نام اسلام و به عنوان جانشین پیامبر، بدعت‌های فراوانی در **تاریخ** اسلام به وجود آوردند. آنها در حال مستی بر مردم امامت می‌نمودند. **معاویه** به قدری از نام اسلام به سود خود بهره جست و مردم **شام** را نموده بود که **روز** چهارشنبه بر مردم **نماز جمعه** خواند و مردم نیز بدون کوچک‌ترین اعتراضی بر او **افتدا** کردند. [۱۵] بنی‌امیه با این **اعمال** و رفتار خود اسلام را کاملاً وارونه نمودند. اگر قیام امام حسین (علیه‌السلام) نبود، امروز اسلام واقعی از اسلام اموی متمایز نبود - آنها مردم **شام** را چنان فریفته بودند که گمان می‌کردند پیامبر خویشانی غیر از آنها ندارد. [۱۶]

← زنده کردن امامت

اگر قیام امام حسین (علیه‌السلام) نبود، امامت به کلی فراموش می‌شد. پس از قیام آن حضرت بود که مردم فهمیدند چیزی که پس از پیامبر به عنوان جانشینی آن حضرت (خلافت) مطرح شده، غیر واقعی و در مقابل **عترت** پیامبر **استمرار** خط **نبوت** به وجود آمده که باید با آن مبارزه کرد و راه درست اسلام را باید از خاندان پیامبر گرفت که توسط بنی‌امیه قتل عام شدند. امام حسین قرآن و معارف آن را زنده نگه داشت و آنچه در **قرآن** مطرح به عنوان امر به معروف و **تکفیر** **مِنکُم اُمَّةٌ یَدْعُوْنَ اِلَى الْخَیْرِ وَ یَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ...** [۱۷] و به تمام انسان‌ها فهماند که **خداوند** در فراروی **انسان** دو راه قرار داده که یکی راه **هدایت** و دیگری **ضلالت** است و خاندان بنی‌امیه و آنان که قبل از آنها خود را جانشین پیامبر معرفی نمودند، و اسباب به **قدرت** رسیدن معاویه را فراهم نمودند، غاصب‌اند. خلاصه آنکه **امام حسین (علیه‌السلام)** با خون خویش راه راستین اسلام را مشخص نمود و به تمام فرقه‌های ساخته و پرداخته امویان و عباسیان و دیگران خط بطلان کشید.

وظایف ائمه

تمام **ائمه** بعد از امام حسین همین **رسالت** و وظیفه را استمرار داده و در این راه **شهید** شدند، و هر یک در دوره خود وظایف خویش را انجام دادند و شهادت آنها را نباید به عنوان محرومیت از ارزش‌های اسلامی تلقی کرد؛ بلکه هر یک از آنها براساس **امامت** و عهدی که با خداوند داشتند، در زمان خود به نوعی از مکتب حسینی پاسداری نموده‌اند. **امام زین‌العابدین** با دعاها و گریه‌هایی جانسوز و **تربیت** شاگردان، **امام باقر** با ترویج علوم الهی و ایجاد میانی غنی برای فرهنگ **شیعه**، امام صادق نیز با توجه به تشابه زمانی این دو بزرگوار، همین **اندیشه** را استوار نموده و استمرار داد. **امام کاظم (علیه‌السلام)** با توجه به شرایط زمانش که بنی‌عباس حکومت را گرفته و آغاز به سرکوب **علویان** می‌نمودند، از ابعاد مختلف به انجام رسالت الهی خویش پرداخت. **امام رضا (علیه‌السلام)** با مناظراتی که در پرتو قبول اجباری **ولایت‌عهدی**، خدمت بسیار اساسی به فرهنگ شیعه و **اسلام** راستین نمود؛ چون تمام فرقه‌های اسلامی و غیر اسلامی به محوریت علمی **اهل بیت** اذعان نمودند. [۱۸] [۱۹] **امام جواد (علیه‌السلام)** با توجه به شرایط عصر خویش که مناظرات علمی با توجه به روشی که در زمان پدر بزرگوارش زمینه‌سازی شده بود، با بزرگ‌ترین علمای **اهل سنت** («ابن اکتف») مناظره فقهی و علمی نمود (در حالی که کمتر از ده سال از عمر شریفش سپری نشده بود) و قوی‌ترین حریف و دشمن اسلام را در حضور بسیاری از فقهای فرقه‌های مختلف رسوا نمود. بدین ترتیب امامان بعد از او **حضرت هادی** و **عسکری** خط سرخ **حسین بن علی (علیه‌السلام)** را به دوره **غیبت کبری** منتقل نمودند.

تفاوت عبادات ائمه با خلفا

بنابراین فرق است بین حجی که **امام سجاد** انجام داده و نمازی که آن حضرت و پیروانش می‌خواندند، با **حج** و نمازی که خلفای اموی با مستی و **غرور** و فریب و **ریا** به مردم می‌آموختند. در اسلام منظور از **عبادت**، حیات دادن به انسان است، وگرنه **نماز خشک** و تهی از درون به **ورزش** و نرمش بیشتر شباهت دارد تا یک عبادت و حج تهی از **احیای معارف** و بیزاری از بت‌های زمانه. بسیار نامفهوم و پوچ و عملی مضحک است که انسان از خانه خویش حرکت کند و در سرزمین حاضر شود و کارهای ساده و ظاهری انجام بدهد، بنابراین حجی که امام حسین (علیه‌السلام) ناتمام گذاشت و ادامه آن را در **کربلا** استمرار بخشید، حج اسلام اصیل است و حجی که دیگران انجام می‌دادند، حجی بی‌خاصیت و عاری از حیات معقول است. (به مجموعه پیام‌هایی که رهبر کبیر انقلاب **امام خمینی (رحمة‌الله‌علیه)** به کنگره سالانه حج صادر فرموده‌اند، فریاد برائت، چاپ ۱۴۰۷ مرداد ۶۶، و به پیام‌های رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همه ساله صادر می‌فرمایند).

حدیثی از امام علی

امیرمؤمنان درباره **بنی‌امیه** می‌فرماید:

مساوات اسلامی به دست اینها (بنی‌امیه) به کلی پایمال می‌شود و آنها مردم را به دو گروه تقسیم می‌کنند و خودشان را آقای همه مردم قلمداد می‌کنند. [۲۰] [۲۱] [۲۲]

منابعی برای مطالعه بیشتر

برای مطالعه بیشتر به منابع ذیل مراجعه کنید:

۱. مطهری، مرتضی، حماسه حسینی، در ۳ جلد.
۲. آیتی، قیام عاشورا.
۳. شهید، سیدجعفر، قیام امام حسین.
۴. پیشوایی، سیره پیشوایان.

پانویس

۱. ↑ ابن هشام، سيرة النبوة، ج ۲، ص ۱۲۲، چاپ ششم، بیروت، دارالکتب العربی، ۱۴۱۸.
۲. ↑ فیض الاسلام، نهج البلاغه، خطبه ۹۲.
۳. ↑ امام علی (علیه السلام)، نهج البلاغه، شریف رضی، ص ۲۰۹، خطبه ۹۲.
۴. ↑ آیتی، تاریخ پیامبر اسلام، ۶۶۰، ص ۲۶۲، چاپ چهارم، تهران، دانشگاه.
۵. ↑ سبط ابن جوزی، تذکرة الخواص، ص ۲۶۲، نجف، منشورات مکتبه الحیدریه، ۱۳۸۳ق.
۶. ↑ ابن اثیر، الکامل فی التاریخ، ج ۴، ص ۸۷، بیروت، دار صادر.
۷. ↑ طبری، تاریخ طبری، ج ۶، ص ۲۶۶، بیروت، دارالقاموس الحدیث.
۸. ↑ سبط ابن جوزی، تذکرة الخواص، ص ۵ - ۲۶۱، نجف، منشورات مکتبه الحیدریه، ۱۳۸۳ق.
۹. ↑ شهید مطهری، مرتضی، حماسه حسینی، ج ۱، ص ۲۰۰، چاپ چهل و دوم، تهران، صدرا، ۱۳۸۱.
۱۰. ↑ شهید مطهری، مرتضی، حماسه حسینی، ج ۱، ص ۲۵۸، چاپ چهل و دوم، تهران، صدرا، ۱۳۸۱.
۱۱. ↑ یعقوبی، احمد بن اسحاق، تاریخ یعقوبی. احمد بن اسحاق، ج ۲، ص ۲۵۸ - ۲۵۷، تهران، علمی فرهنگی، چاپ هفتم، ۱۳۷۴.
۱۲. ↑ یعقوبی، احمد بن اسحاق، تاریخ یعقوبی. احمد بن اسحاق، ج ۲، ص ۱۹۹، تهران، علمی فرهنگی، چاپ هفتم، ۱۳۷۴.
۱۳. ↑ طبری، تاریخ طبری، ج ۶، ص ۲۶۲، بیروت، دارالقاموس الحدیث.
۱۴. ↑ مسعودی، علی بن حسین، مروج الذهب، ص ۴۱، (ترجمه پاینده، ص ۲۶).
۱۵. ↑ مسعودی، علی بن حسین، مروج الذهب، ص ۴۱، (ترجمه پاینده، ص ۲۷).
۱۶. ↑ العمران/سوره ۳، آیه ۱۰۴.
۱۷. ↑ صفریان، رسول، تاریخ تشیع و مجددتی مدرسی امامان شیعه و جنبش‌های مکتبی، ص ۲۵ - ۴۵، چاپ دوم، مشهد، آستان قدس، ۱۳۶۹.
۱۸. ↑ صفریان، رسول، تاریخ تشیع و مجددتی مدرسی امامان شیعه و جنبش‌های مکتبی، ص ۴۵ - ۲۵۳، چاپ دوم، مشهد، آستان قدس، ۱۳۶۹.
۱۹. ↑ فیض الاسلام، نهج البلاغه، خطبه ۹۷.
۲۰. ↑ امام علی (علیه السلام)، نهج البلاغه، شریف رضی، ص ۲۲۰، خطبه ۹۷.
۲۱. ↑ شهید مطهری، مرتضی، حماسه حسینی، ج ۱، ص ۲۶۷، چاپ چهل و دوم، تهران، صدرا، ۱۳۸۱.

منبع

سایت اندیشه قم، برگرفته از مقاله «امام حسین»، تاریخ بازیابی ۱۳۹۵/۰۶/۱۸.

رده‌های این صفحه : تاریخ معصومان | امام حسین